

Ga energiearmoede tegen

5 actiepunten voor gemeenten

Aangeboden door *de Sociale Alliantie*
voor een samenleving zonder armoede

De Sociale Alliantie is een samenwerkingsverband van organisaties die armoede tegengaan. Dit doen we door de armoede een gezicht te geven, maar ook door ervaringen te vertalen naar concrete oplossingen om armoede tegen te gaan. Wij horen in toenemende mate schrijnende verhalen van burgers die het niet meer redden. Door energiearmoede, inflatie, schulden en bestaansonzekerheid. Voor gemeenten is een grote rol weggelegd om deze burgers te steunen en perspectief te bieden. Met deze 5 aandachtspunten dagen wij u als college van burgemeester en wethouders uit om als gemeente een stap extra te zetten, om armoede van morgen tegen te gaan en daarmee langdurige problematiek te voorkomen.

1. Verruim uw minimabeleid: energietoeslag is ontoereikend

Al in 2020¹ heeft dat NIBUD vastgesteld dat het wettelijke sociaal minimum vaak ontoereikend is. Door toenemende inflatie, zorgkosten, energiekosten neemt de druk op bestaanszekerheid van inwoners alleen maar verder toe. De toegestane ondergrens van minimabeleid vormgeven op basis van 110% is onverantwoordelijk. Daarnaast zien we dat de generieke energietoeslag, onderdeel van het minimabeleid, niet voldoende is voor iedereen. Door mensen rond de armoedegrens aan de voorkant te helpen, bespaart dit later veel kosten en verdere dure hulpverlening. De Sociale Alliantie adviseert:

- Maak minimabeleid op 130% van het sociaal minimum, zoals bijvoorbeeld in [Hilversum](#)
- Keer energietoeslag uit op 150% van het sociaal minimum, zoals bijvoorbeeld in [Katwijk](#) of [Rhenen](#)
- Lever maatwerk: verruim toegang tot bijzondere bijstand voor inwoners die moeilijk rondkomen als gevolg van sterk gestegen energiekosten, zoals bijvoorbeeld in [Assen](#) of [Utrecht](#)

2. Voer nu alvast aangekondigde verbeteringen in de participatiewet door

De participatiewet die bedoeld is om mensen deel te laten nemen aan de samenleving, parkeert mensen al jaren aan de zijkant. Na talloze rapporten worden nu kleine verbeteringen landelijk doorgevoerd via het Breed Offensief en de zogeheten Participatiewet in Balans. Als gemeente hoeft u hier niet op de wachten, omdat ook de huidige participatiewet al benadrukt individueel belang van de burger voorop te stellen (art. 18). Bijvoorbeeld [Rotterdam](#) heeft nu al wijzigingen doorgevoerd. De participatiewet biedt ruimte om nu alvast het leven in de bijstand dragelijk te maken met de volgende drie wijzigingen. De Sociale Alliantie adviseert:

- Ga ruimhartig om met de mogelijkheid om in schrijnende situaties af te wijken van de kostendelersnorm
- Sta giften toe
- Verruim bijverdiengrenzen

3. Voorkom armoede bij inwoners met een beperking

Veel inwoners met een beperking worden extra hard getroffen, zoals [Viola en Joost](#). Zij hebben extra energiekosten, omdat energiekosten van voorzieningen vaak niet worden vergoed. Zij hebben extra stookkosten vanwege hun aandoening. Veel mensen met een beperking hebben een inkomen boven het sociaal minimum, maar een besteedbaar inkomen onder het sociaal minimum vanwege hoge zorgkosten. Hierdoor komen zij niet in aanmerking voor minimabeleid, maar leven ze wel in armoede. Daarbij worden bewoners van pgb-gefinancierde woonvormen vaak onterecht uitgezonderd van de energietoeslag. De Sociale Alliantie adviseert:

- Bied maatwerk aan mensen met meerkosten vanwege handicap of beperking
- Benut mogelijkheden die de Wmo biedt om meerkosten van een handicap of chronische ziekte te compenseren. Zorg bij voorkeur dat deze regeling een ruime toegang heeft en zorg dat de vergoeding voor energiekosten in lijn is met de werkelijke kosten die mensen maken.
- Keer energietoeslag uit aan bewoners kleinschalige wooninitiatieven

¹ Zie: Nibud: Verhoog bijstand en minimumjeugdloon - Nibud

4. Verstevig vertegenwoordiging ervaringsdeskundigheid

De afgelopen jaren is veel cliëntvertegenwoordiging wegbezuinigd. Voor passend beleid is het belangrijk om samen met ervaringsdeskundigen op te trekken. De Sociale Alliantie adviseert:

- Zorg voor stevige ervaringsdeskundigheid op het gebied van armoede in de sociaal domein raad en zet ervaringswerkers in bij het vormen van beleid en in de uitvoering, bijvoorbeeld in samenwerking met [Sterk uit Armoede](#)
- Faciliteer en verstevig een lokaal platform of organisaties voor ervaringsdeskundigheid op het gebied van armoede
- Faciliteer een lokaal platform voor mensen met een beperking, zoals [Utrecht](#) of [Amsterdam](#)

5. Ga niet-gebruik tegen

Veel burgers hebben de bestaande regelingen ongelofelijk hard nodig, maar weten niet van het bestaan. Ter illustratie: maar liefst 25% van de mensen die recht heeft op energietoeslag heeft het nog niet aangevraagd. Investeer in laagdrempelige, toegankelijke informatievoorziening en verwijder bureaucratische knelpunten bij het aanvragen. De Sociale Alliantie adviseert:

- Faciliteer een [formulierenbrigade](#)
- Organiseer een wekelijks inloop spreekuur
- Zorg dat senioren niet buiten de boot vallen voor de energietoeslag. Maak bij de toekenning hiervan actief gebruik van de door het Inlichtingenbureau ter beschikking gestelde gegevens over AOW-gerechtigden met een aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO).
- Vraag mensen niet keer op keer nieuwe gegevens en afschriften e.d. te overleggen. Zeker minder digitaal vaardige mensen zien hierdoor af van het doorzetten van een aanvraag voor de energietoeslag.
- Stel de aanvraag voor de energietoeslag daadwerkelijk open en sluit de aanvraagtermijn niet zolang de toeslag nog bestaat.
- Wacht niet af tot mensen hulp zoeken, maar ga er op af. Door op de markt mensen voor te lichten en direct te helpen bij de aanvraag.

Heb vertrouwen in uw inwoners

Op dit moment leeft in de Haagse politiek gelukkig de opvatting dat er een verschil moet zijn tussen fouten maken en bewust frauderen. Daarnaast wordt op dit moment hard gewerkt aan het tegengaan van hardheden in de sociale zekerheid, bijvoorbeeld door de vereenvoudiging van regelingen, gezien vanuit het burgerperspectief. Dit alles moet er toe leiden dat burgers behoed worden voor disproportioneel hard sanctiebeleid, maar ook om de burger weer vertrouwen te geven in de overheid. U hoeft niet te wachten op de rijksoverheid, maar kunt uw invloed al aanwenden om – zeker in deze zware tijden – uw inwoners het voordeel van de twijfel te geven.